

Izhaja
dvakrat na mesec
ter stane za vse
leto 1 K 60 vin.,
za pol leta 1 K.

Naročnina in inserati
blagovolijo naj se
poslata upravništvu
„Rodoljuba“ v Lju-
bljani, vsi spisi in
dopisi pa uredni-
štvu „Rodoljuba“.

RODOLJUB

Za oznanila
plačuje se od štiri-
stopne petit-vrste
16 vin. če se enkrat
tiska; 24 vin. če
se 2krat, in 30 vin.
če se 3krat ali več-
krat tiska.

Pisma izvolijo naj
se frankirati.
Rokopisi se ne
vračajo.

14. števil.

V Ljubljani, dne 16. julija 1903.

XIII. leto.

Vrhunec klerikalnega švindla!

O »Krojaški zadrugi« v Gorici prijavlja »Soča« naslednji veleznimivi članek:

To zadrugo smo ustanovili leta 1899. nekako sporazumno med obema strankama. Znano je, zakaj je bila ustanovljena. — Tekom prvega leta njenega obstanka so se nasprotja med domačima strankama poostri in klerikalci so se dobre pripravili za prvi letni občni zbor, da bi dobili načelstvo in zadrugo popolnoma v svoje roke. Dr. Tuma in Gabršček sta bila prvo leto člana nadzorstva, pa drugič nista bila več izvoljena; sicer nista niti marala več nadzorniške odgovornosti v zadrugi, ki je že prvo leto neredno poslovala in ni bilo upanja, da bi se kdaj napravil red. Toda isto nadzorstvo je po vplivu dr. Tume in Gabrščeka dalo občnemu zboru poročilo, v katerem je zahtevalo prememb v no tranjem poslovanju, takih prememb, ki bi zagotovile zadrugi obstanek.

Toda pokojni dr. Jožef Pavlica je razumel vse sam najbolje, zato so ostali obzirni migljaji prejšnjega nadzorstva le glas vpijočega v puščavi. Od tedaj so klerikalci gospodarili sami v »Krojaški zadrugi«.

Naprednjaki smo to zadrugo podpirali; dočim smo videvali celo mnoge duhovnike in odlične klerikalne stebre v sosednjih laških prodajalnah, so naprednjaki brez izjeme kupovali v »Krojaški zadrugi«. Ako hočejo uslužbenci govoriti resnico, kakor so jo doslej večkrat, tedaj potrdi, da je prodala »Krojaška zadruga« do 80% blaga naprednjakom. Tisto nezavedno ljudstvo, katero ob volitvah drže na uzdi politikujoči nunci, je hodilo po stari slepi navadi mimo... Napredno časopisje je podpiralo »Krojaško zadrugo« ter ni zaropotalo niti lansko jesen, ko so pripovedovali celo člani načelnštva, da je — polom blizu.

Torej lansko jesen že smo bili natančno poučeni, da preti polom »Krojaški zadrugi«. Toda molčali smo v »Soči« in »Primorcu«, kajti ako bi ožigosali klerikalno šušmarstvo po zaslugi, tedaj bi naprednjaki izostali iz prodajalnice in — polom bi bil gotov v par tednih. Tega pa nismo hoteli! Naprednjaki smo pač še vedno preobzirni!

Meseca januarja t. l. je bil položaj naravnost obupen. Dolgov vse polno, denarja nič; zapadali so računi, zapadale menice, a denarja ni bilo, kredita pa tudi ne, kajti »Centralna posojilnica« je zaupala že nad 40.000 kron. Veliko preveč! Kaj storiti?! Da bi vedeli vsaj to, koliko je vredno blago v zalogah in s tem, kako zadruga stoji, so najeli sodna cenilca, ki sta blago cenila.

Ta cenitev se je vlekla precej dolgo. Med tem so imeli precej bur-

nih odborovih sej »Krojaške zadruge« in »Centralne posojilnice«. »Krojaška zadruga« je bila že ustavila plačevanje, a »Centralna posojilnica« je — vložila proti njej tožbo za 41.227 K 86 v. Dogovorjen naklep...! Okrožna sodnija je določila narok na dan 5 februarja t. l. »Centralna posojilnica« pa je še 31. januarja, 1., 3. in 4. februarja izplačala pet sitnih upnikov v polnem znesku, ker bi ti sicer tožili in bi bil — konkurz neizogibna posledica. »Centralna posojilnica« je hotela biti najprej zagotovljena za svojo terjatev, vsi drugi pa naj le zgube! — Prav po uzorcu pristnih klerikalcev!!

Toda gospodje so bili opozorjeni s posebnim pismom A. Gabrščeka, da se nahajajo na jako opolzki poti kazenskih paragrafov, ako izvrše svojo nakano tako, kakor je kazala premišljena tožba proti »Krojaški zadrugi«. Na tako važni obravnavi 5. februarja ni nikdo zastopal »Krojaške zadruge«, in proglašena je bila kontumačna razsodba za plačilo 41.227 K 86 vin. v štirinajstih dneh. Toda »Centralna posojilnica« ni še zarubila zadruge, pač pa je podala v družbi »Krojaške zadruge« vsem upnikom ponudbo na poravnavo s 50%.

V tem smislu so poslali nemške okrožnice. Vršila so se pogajanja, katerih žalosten konec je bil ta, da je izplačala »Centralna posojilnica« po raznih merah vse upnike ter postala tako edina upnica, ki pa je potem »Krojaško zadrugo« takoj neusmiljeno iztožila, zarubila in — oropala jo vsega imetja tako, da danes — »Krojaške zadruge« ni več, pa so člani še strahovito veliko dolžni.

Ta strašanska klerikalna mahinacija se je izvršila takole:

»Centralna posojilnica« je zarubila v treh oddelkih vse imetje »Krojaške zadruge« za 115.432 K 75 vin.

Ker je treba prišteti poluletno obresti, je narastel dolg gotovo nad 118.000 K.

»Centralna posojilnica« je zarubila vse imetje »Krojaške zadruge« ter dala blago sodno ceniti. Ta cenitev je dosegla svoto 88.060 K; gotovo pa je bilo vredno med brati 100.000 K in po kupni ceni okoli 120.000 K.

Toda ni se razpisala javna dražba, marveč sklenili so lepo na tihem ostudno kupčijo, proti kateri protestujemo v imenu članov, v imenu pravice in poštenosti! »Centralna posojilnica« je namreč ponudila za vse blago bornih 55.000 kron; sodnija je zaslislala edino predsednika »Krojaške zadruge« g. Bajta, ki je bil... s ponudbo zadovoljen, in s tem je dobila »Centralna posojilnica« vse blago za sramotno ceno 55.000 kron, dočim bi se v javni dražbi dobilo gotovo 30.000 K več.

»Krojaška zadruga« danes torej nima niti krpice blaga več, pa ima pri »Centralni posojilnici« še 63.000 K dolga. Zapravljeni so tudi vsi vplačani deleži zadrugnikov, okroglo 30.000 K, tako da je danes izgube nad 100.000 kron!!

Ali pride še lepša!

Vemo, da so podpisali gg. Ivan Bajt, Jernej Kopač in Svitoslav Premrou posebno pogodbo, v kateri izjavljajo, da je »Centralna posojilnica« edina lastnica vsega blaga »Krojaške zadruge«; zadruga prepušča posojilnici prostore, osobe in trdko, da se vodi trgovina na videz za »Krojaško zadrugo«, v resnici pa popolnoma za račun »Centralne posojilnice«, katera pa lahko poljubno ustavi vse poslovanje in lepo — obračuna! Torej kupčija na edini riziko članov »K. z.«!

Dejstvo je torej, da obstoji danes »Krojaška zadruga« le še na papirju in v knjigah dolžnikov »Centralne posojilnice«, — da ni imetja niti bora, dolga pa še okoli 63.000 kron! Dejstvo je, da so zgubljeni vsi vplačani deleži 30.000 K in da bodo morali člani še doplačevati!

Tako daleč je segla klerikalna brezobraznost! — Zares, le klerikalci si smejo drzniti toliko, vsakdo drugi bi sedel že davno v luknji! Klerikalci se čutijo gospodarje povsod, nič se ne boje ne pravice, ne zakonov in ne oblasti, ki morajo čuvati nad zadrugami!

Poglejmo, kaj pravijo zakonite določbe!

§ 63. pravil določa, da mora biti sklican redni letni občni zbor najkasneje do konca marca; § 22. zadr. zakona z dne 9. aprila 1873 pa nalaga načelstvu, da mora predložiti račune za preteklo leto najdalje do konca junija; po § 23 in 24. sta načelstvo in nadzorstvo odgovorna za škodo, ki nastane vsled tega, ako se je kaj opustilo. — § 38. pravil pravi izrecno, da so udje načelstva osebno odgovorni za škodo, ki izvira iz tega, ako se ne dela po pravilih in po zakonu. — § 58 c. pravil pa nalaga enako odgovornost tudi nadzorstvu!

In kaj je delalo načelstvo in nadzorstvo? Pustilo je, da je »Centralna posojilnica« potegnila na-se vse upnike ter sama zarubila vse imetje zadruge, dovolilo je, da je »C. p.« kupila za 55.000 kron vse blago, ki je bilo vredno do 120.000 kron.

Dolžnost načelstva in nadzorstva je bila, sklicati nemudoma občni zbor ter njemu prepustiti, da določa usodo »Krojaške zadruge«. — Saj je verjetno, da bi občni zbor, videč lepo zalogo, sklenil vplačilo novih deležev in dal toliko

jamstva, da bi se zadruga rešila! Zategadelj javno protestujemo proti vsem označenim mahinacijam med »C. p.« in »K. z.« ter delamo osebno odgovorne za vso škodo načelnike in nadzornike »K. z.«, pa tudi one »C. p.« Brez privoljenja občnega zbora bi se ne smele nikdar zgoditi tako usodepolne premembe, ki so očitno podobne — slepariji!

Ali čujmo dalje:

§ 101. pravil pravi:

»Kakor hitro bi premoženje zadruge ne pokrivalo več njenih dolgov, je načelnštvo samo odgovorno za to, da pri sodišču takoj predlaga, da se otvori konkurz o zadrugnem premoženju«

§ 84 zadr. zakona od 9. aprila 1873. pa določa:

»Ako bilanca pokaže, da je polovica na opravilne deleže vplačanega zneska izgubljena, naj načelstvo brez odloga skliče občni zbor ter mu naznani, kako društvo stoji.

Kakor imetje več ne pokriva dolgov, mora načelstvo pod svojo odgovornostjo pri sodišču predložiti, da se nad društveno imovino odpre konkurz.«

Tako govori zakon, ki vendar še velja v Avstriji, a načelstvo ni sklicalo občnega zbora, ni naznanilo sodniji svojega stanja, marveč sporazumno s »C. p.« se je dovršil švindl, s katerim je bilo prodano za 55.000 K blago, sodno cenjeno kron 88.060, za katero je nekdo drugi že ponujal K 70.000 ter bi plačal tudi polno sodno cenitev, ako bi prišlo do resne kupčije.

Za danes dovolj! Radovedni smo, ali storijo na to javno ovadbo svojo dolžnost tiste c. kr. oblasti, ki so dolžne varovati državljane pred — sleparijami!

Parlamentarni položaj.

Po precej hudih debatah je brambni odsek sprejel zakon, s katerim se dovoljuje normalno število vojaških novincev. S tem pa še ni pravzaprav ničesar dobljenega, ker ima tudi parlament še glavno besedo. In tu je neodvisna stranka, katere najradikalnejši člani so izjavili, da se puste rajši razsekati, kakor bi popustili od svojih narodnostnih zahtev glede armade.

Neodvisna stranka se s svojimi zahtevami glede ogrske armade le navidezno izpostavlja osamljena, v resnici pa je le predbojevica v imenu in s tajnimi pooblastili vseh strank in vseh slojev, ne izvzemši niti višjih vladnih organov. Nihče ne mara nemškega poveljnega jezika, nemško govorečih časnikov, črno-rumenih znakov, cesarske pesmi itd. Kakor [Kossuth in Barabas, tako si na tihoma želi Apponyi in Tisza, da bi vse to čimpreje izginilo iz

ogrsko armade. To priznavajo očitno celo vladni organi.

Avstrijski Slovani pač nimamo povoda, Madjare za narodne pridobitve v armadi zavidati ali jim količkaj zameriti, da se zanje borijo z najostrejšim orožjem. Ako je dualizem v nevarnosti že zaradi odstranitve nemškega jezika in črno rumenih znakov iz ogrske armade, potem je itak bolje, da čimprej likvidira. Sicer pa tudi Slovani sploh ne vemó, čemu bi se ogrevali za dualizem. Naši slovanski bratje so itak že pri dualističnem razmerju izročeni v popolno milost in nemilost Madjarov ter se jim slabše sploh ne more goditi kakor se jim že godi. Kar se pa tiče gospodarske strani, pa je že itak dovolj jasno dokazano, da nas Ogrska le izkorišča.

Ves boj, ki se organizuje dandanes na Ogrskem, meri pa le edino na razrušitev dualizma. Posl. Kossuth zbira vse ogrske poslance brez razlike strank k skupni konferenci za gospodarsko neodvisnost, dočim zbira Barabas svoje „vojščake“ za boj proti enotnosti armade. Tu sta tedaj dve vprašanji, ki jih hočejo Madjari na vsak način dobiti, in ker večina v Avstriji tudi nima nič proti temu, bi se v normalnih razmerah morala Madjarom posrečiti vroča želja.

Dasi tedaj občutimo na obeh straneh Litve enotnost le kot nekaj prisiljenega in mučnega, najde se vedno dovolj „patrijotov“, ki trdno verujejo, da je usoda Avstrije odvisna od dualizma z Ogrsko, kakor da bi tako prisiljeno skrpna velesila imela res kaj moči in veljave na zunaj. Tu so posebno Nemci, katerim se zdi ohranitev nemškega poveljnega jezika v ogrskih polkih mnogo važnejša kakor obstoj avstrijskega parlamenta in ustave. Na ta način si iščejo Nemci nadomestila za izgubljeno nadvlado doma v Avstriji.

In proti takim tendencam ni čudno, da stoje očitno ali skrivno na braniku vsi ogrski ljudski zastopniki. Seveda gre prva v bitko neodvisna stranka pod vodstvom posl. Barabasa. V rezervi pa stoje pripravljene vse stranke. Bojni načrti so prav ednostavni. Debata o programu ministrskega predsednika se bo še nadaljevala, dokler bo sploh še kaj govornikov na razpolago, oziroma dokler bo imel kdo kaj povedati. To bo trajalo še ves ta mesec. Potem pride na vrsto indemitetna predloga. Pri tej se bo nastopilo že z javno obstrukcijo ter se bo bojevalo, dokler bodo bojevniki mogli zdržati, vsekakor dalj kot — Khuen Hedervary na krmilu.

25letnica okupacije Bosne in Hercegovine.

Dne 13. t. m. je minulo 25 let, odkar je berolinska pogodba izročila Bosno in Hercegovino Avstriji v upravljanje. Paragraf 25. berolinske pogodbe pravi, da obstoji novo politično razmerje v tem, da Bosno in Hercegovino Avstrija zasede in upravlja. To razmerje še obstoji dandanes po 25. letih, vedno še obstoji tudi določba, „da se vrhovne pravice sultanove vsled okupacije teh dveh pokrajin ne kršijo.“ To je pač najslabše spričevalo avstrijske agilnosti, da se po 25. letih ni mogla otresti sultanove suverenitete ter si deželi stalno priklopiti. Kakšne koristi pa ima tedaj Avstrija od teh dežel? Kaki upi so za bodočnost? Bosna in Hercegovina sta stali Avstro-

Ogrsko v tem četrstoletju toliko denarnih žrtev, kakor nobena druga avstrijska pokrajina, a pri tem si država še ni gotova, da ji deželi tudi ostaneta last, da kdo drugi ne žanje drage žetve. Dualizem poka na vseh koncih, kaj se zgodi z Bosno in Hercegovino, ako gresta državni polovici narazen, katerih vsaka si lasti pravice do okupiranih pokrajin? Bosna in Hercegovina pa vključ uprave ne pripadate Avstro-Ogrski, temuč sta bili zadnjih 21 let Kallayevo kraljestvo, v bodoče pa bodejo najbrže upravni eksperiment grofa Goluchowskega ali katerega drugega avstrijskega ali ogrskega birokrata, za ostale avstrijske državljane pa ostaneta nadalje neznani deželi na vztoku, a tudi prebivalstvo Bosne in Hercegovine bo poznalo ustavno uredbo v Avstro-Ogrski le po imenu. Pokojnemu Kallayu se pripisavajo nedosežne zasluge za Bosno in Hercegovino. Ne da se tajiti, da se je marsikaj res storilo, a Kallay je storil pri tem toliko, kakor stori vsak plačani državni uradnik na svojem mestu. Pregovor pravi: „S tujo roko je lahko loviti gade.“ Tudi Kallayu je bilo lahko operirati z državnim denarjem, katerega se ni malo zabilo v Bosno in Hercegovino. Ali pa so te žrtve vsaj za brebivalstvo prinesle blagoslov? Dejstva govorijo. Pritožbe prebivalstva se množe, nepritajeno povdarjajo, da jim ni bilo slabše pod sultanom. Vsako leto se izseli toliko kmetovalcev, kakor se jih ni izselilo niti pod turško vlado. Kallay je res upeljal industrijske vezi, s tem pa ubil domačo industrijo, edini vir prebivalstva. Tuji elementi preplavljajo deželo ter zavzemajo mesta nekdanjih agov in begov. Le tuji imajo največ koristi od železnic in drugih prometnih naprav, domačin pa je slej kot prej navezan na svoje mule in kozje stezice. Res, da je dandanes v Bosni že velikih tovarn kakor v Belgiji, a od tega nima domačin ničesar. Bosanski seljak mora še vedno kjersibodi orati z lesenim plugom. Kallay je stremil za zunanjim sijajem, pri tem pa je pozabil na vsakdanje potrebe, saj pa zadnjih tudi ne vidijo na Dunaju in v Pešti. Najslabša je bila Kallayeva gospodarska politika. Grdo je gospodaril z bogatimi bosanskimi gozdi. Ako je bilo treba napolniti izpraznjene deželne blagajne, pela je sekira ne glede na zakone umnega gozdarstva. Splošno pa je vladal brezobzirno. Ni trpel svobodnega tiska ni združevanja. Kdor mu je bil v političnih nazorih nasproten, tega je preganjal neusmiljeno. Sploh pa mu je bilo lahko zadušiti vsako gibanje nezadovoljnega prebivalstva, ker je našel potlačen in po veri razcepljen narod, kar je znal Kallay posebno spretno izrabljati, držeč z močnejšim. Ne da bi bil nasprotstva med slovanskim prebivalstvom ublažil, še podžigal ga je v svoje sebične namene. To so slabe strani Kallayeve vlade, ki jih še bode Bosna in Hercegovina dolgo čutili.

Baron Benjamin Kallay.

Čudna usoda je hotela, da je skupni finančni minister in vrhovni upravitelj Bosne in Hercegovine preminul ravno na 25. dan, odkar je prikorakala avstro-ogrsko armada v te dežele. Doživel je starost 64 let. Pokojniku se gotovo ne more odreči, da je storil v četrstoletju marsikaj za civilizacijo teh pozabljenih pokrajin na Balkanu;

ravnatoko pa je tudi gotovo, da je imel dovolj napak, ki so jih morali skušati Slovani v Bosni in Hercegovini. Saj je imel pridevek „satrap Bosne“ ter se mu je očitalo, da je njegovo edino kulturno delo streljanje golobov v toplicah Ilidže. Imel pa je prednost, katere najbrže njegov naslednik ne bo imel, da je znal slovanske jezike ter poznal koliko toliko razmere na Balkanu iz lastnega prepričanja. Dasi rojen Madjar, naučil se je ruščine, srbščine, turščine in rumunščine, posebno v letih od 1869 do 1875, ko je bil generalni konzul v Belgradu. Spisal je tudi zgodovino Srbije in dolgo razpravo o ruski orijentni politiki. Po letu 1879 je bil prvi sekcijski načelnik v zunanjem ministrstvu. Po Haymerlejevi smrti je vodil nekaj časa samostojno zunanjo politiko. — Mnogo se ugiba že sedaj o njegovem nasledniku. Ako bi ne bil Khuen Hedervary prevzel ogrskega ministrstva, prišel bi sedaj gotovo na Kallayevo mesto. Govori so tudi o bivšem ministrskem predsedniku Szellu, kar pa ni posebno verjetno, ker je ravno Szell bil najhujši protivnik okupacije Bosne in Hercegovine.

Domače in razne novice.

— **Nemška arogantnost.** Tisti nemški pobiči, ki imajo v kazini svoje zavetišče, začeli so prav zadnji čas nastopati s skrajno arogantnostjo. Kot pravi sinovi nemškega »Herrenvolka« so junaki samo tedaj, kadar jih gre deset nad enega Slovenca. To se je pokazalo pred kratkim. 20 teh nemških junakov je napadlo dva Slovenca, ko pa so videli, da prihaja napadencema pomoč, so bežali, kar se je dalo in se kakor ščurki poskrili po kazinskih luknjah. Drugi dan so na predrzen način začeli izzivati — seveda ker so vedeli, da jih varuje policija. Prišli so na Mestni trg, rogovilili s svojimi palicami, izzivali s plavicami in nadlegovali občinstvo s hajljanjem. Tudi so nadlegovali nekaj slovenskih dijakov. Končno je občinstvo minila potrpežljivost in zahtevalo je, naj izzivači odstranijo plavice. Najlepše pa je, da so se v to zadevo vmešali vojaki pešpolka št. 27, češ, da morajo pomagati svojim kameradam — med katerimi sta bila tudi Mahrov sin in oni železniški pisar Verhovc — sin znane babice na Sv. Petra cesti, ki je povzročil napad pred kazino. Vojaki so nemške rogovileže ščuvali, naj nikar ne snamejo plavic. Res, lepljuh moravladati med tem nemškim vojaštvom, če se že navdušuje za plavice, ki so znak vsenemškega mišljenja, kakor je marjetica znak italijanske iredente. — V tem ko je redar zapisoval imena udeležnikov, je prišel neki nadporočnik in je vojake spodil domov. Policaj je to mirno dopustil, menda iz prevelikega respekta pred oficirsko uniformo, dasi bi moral vedeti, da se noben oficir na svetu nima vtikati v njegovo uradno poslovanje. Vojaki so odšli, ne da bi jih bil mogel redar zapisati. Pri tem pa ne ostane. Zahtevamo, da se ti vojaki kaznujejo. Ne radi maščevanje, nego da se drugi kaj takega več ne primeri. Še tega nam treba, da bi nam nemški vojaki v Ljubljani kazali svojo nemško nestrpnost.

— **V nemilosti!** Ljubljanski »Sokol« je napravil v nedeljo izlet v Cerklje. Sicer so cerkljanski klerikalci, naščuvani po svojih malovrednih kaplanih, pokazali svojo katoliško vzgojo in škofovo glasilo odobrava to pobalinstvo, a to nas nič ne moti, saj je to le dokaz, na kako nizki stopinji stoje ti ljudje. Klerikalci so pač povsod in vedno taki, kakor jih vzgoje njihovi duhovniki. Pri takih duhovnikih, kakršna sta cerkljanska kaplana se pač ne more zahtevati, da bi bili cerkljanski klerikalci vrli, dostojni in narodni ljudje. »Slovenca« seveda silno jezi, da je »Sokol« sploh izletel na deželo in si pridobil novih prijateljev, a še prav posebno ga jezi, da je v Komendi pozdravil »Sokole« tudi deželni poslanec g. Mejač, okrog katerega se je zbralo mnogo županov in uglednih mož ter slovenskih deklet. Gosp. Mejač je v svojem govoru proslavljaval sokolsko idejo, ki se bori za čast in slavo slovenske domovine, »Slovenec« pa mu očita, da je s tem liberalnim frakarjem brisal prah s čevljev ter mu izreka svoje temeljito nezaupanje. Za to pot mu je le še toliko prizanesel, da ga ni imenoval z imenom. Ta napad na gosp. Mejača kaže, da klerikalei narodnih mož ne marajo in da si pri njih takoj nakoplje temeljito nezaupanje kdo ima kaj srca za čast in slavo slovenske domovine.

— **Ruski dijaki v Ljubljani.** Pod vodstvom ravnatelja Petra in v spremstvu enega profesorja in zdravnika došlo je pred kratkim 40 ruskih dijakov iz Kijeva (med njimi 5 Poljakov). 13. t. m. jim je priredil gosp. župan Hribar v Švicariji banket, pri katerem je bilo izrečenih več lepih napitnic v ruskem, češkem in poljskem jeziku. Popoldne so bili ruski dijaki gostje rodoljubne gospe Juvančičeve v Spodnji Šiški, zvečer pa jim je priredil »ruski kružok« v »Narodnem domu« čaj, na kateri se je zbralo mnogo narodnega občinstva. Drugi dan so se dijaki odpeljali domov. Izrazili so s presrečnimi besedami svoje navdušenje za naše mesto in svoje simpatije za naš narod, zatrjuje, da so kar presenečeni po ljubeznivosti in gostoljubnosti, s katero so bili sprejeti.

— **Avstrija v strašni nevarnosti!** Zakaj? Kako? Kdaj? Čujte in strmite! 13. t. m. je bil dal ravnatelj Levec poklicati k sebi vse odbornike za učiteljski koncert ter jim z resnim obrazom rekel, da se zvečer ta koncert ne bo smel vršiti in da je učiteljskišnikom sodelovanje strogo prepovedano, ako se koncerta udeležijo ruski študenti in profesorji kot gostje! Ta prepoved, da je prišla od kranjske vlade! Velikansko — kaj? In vendar si ne moremo misliti večje smešnosti, kakor je ta prepoved! Koncert je bil sklenjen že pred meseci. Kaj morejo učiteljskišniki za to, če se ga udeležijo kot gostje tudi Rusi! Kateri avstrijski zakon prepoveduje, da se Rusi ne bi smeli udeleževati koncertov v Avstriji? In, ali so Rusi prišli v Ljubljano kot sovražniki? Ali so Rusi sploh sovražniki Avstrije? Ali so nasprotniki naše države zato, ker

«so jo l. 1848. rešili? Ne večjega nesmisla si ne moremo misliti, ko je ta prepoved, ki itak ni imela pomena, ker so se že dopoldne z brzovlakom odpeljali vsi tisti Avstriji »nevarni« Rusi! Gospodje birokrati, zdaj boste lahko spali! Avstrija ni zaradi ruskih študentov nič več v nevarnosti!

— **Kaj je z novim župnikom v Starem trgu?** Iz Starega trga pri Ložu se nam piše: Pričakovali smo, a do danes zamanj čakali! Seveda, novega gospoda župnika! Torej, bode li že enkrat konec temu neznosnemu čakanju ali ne? — Se li slavna c. kr. vlada kot — patron naše fare morda boji nastopiti napram škofu Bonaventuri? Tako velika fara, kakor je ravno naša in je sedaj že 1½ leto brez župnika. To vendar ne gre! Da, da, še vedno se šopiri gospod Peter Hauptman po našem župnišču, kot župni upravitelj in se čuti že čisto na gorkem. Slavna c. kr. vlada, kaj pomeni vendar tako dolgi termin? Ali nismo mogoče še zadosti dokazov doprinesli in pokazali, da ne simpatiziramo s kaplanom Petrom? Torej tak kaplanček, kakor je ravno on, tako zvita lisica, ki je zmešal našo nekdanjo tako uzorno faro — kakor ričet in fižol — in tak naj bi bil še naš višji farni duhovnik? Ne, to ne gre in se ne bode mirovalo poprej, dokler se ne bo kadilo za njim, ki je vse prej, nego duhovnik! Ako ne bode drugače, no — saj niso daleč Ricmanje. Čuje se tudi, da se gospod Peterček te dni zelo jezi in da je zelo nervozen postal, ker mu ta »šmentani Slov. Narod« take preglavice dela! Da, take preglavice — da sta poslala on in gospodična Zofija Vesel zopet dva zvesta pristaša v Ljubljano »fehtat« za njega! Toda nič hudega, nič se ne bojte, gospod Peter, — vsaj piše »Slovenski Narod« le golo istino — in ni tak, kakor Vaš lažnjivi »Slovenec«, kateri nima drugega, kakor polna usta laži! »Molite za mé tretjerednice in devičarce«, javkate proti istim in jim pravite — kako grdo da laže »Slovenski Narod« čez Vas in čez..., ter da je vsega tega kriv le »gospod kaplan Jože«!!! Bodi Vam torej povedano na vsa usta, da ni imenovani kaplan prav nič v zvezi s temi dopisi ter mu ne morete prav ničesar predbacivati! Da bi bili Vi tako mirni, kakor je gospod »Jože«, ali od Vas spodrinjeni kaplan »Janez«, koji je bil še celo telegrafsko pred kratkim prestavljen — prosili bi gotovo vsi za Vas. Toda na tak način Peter, upamo da ne boste dolgo več tu kaše pihali! Pravite tudi, da ni nobeden drugi kriv, kakor Vaš g. kolega Jože — ako konzum peša! Kako rafiniran načrt zopet! Kdor zna, pa zna! Sedaj ko ste se istega še »pravočasno« izognili, kaj ne, hočete pa na druge krivdo naložiti? Upamo pa, da se tudi pri naš uresničitvi stari pregovor »kdor drugim jamo koplje, sam v isto pade!« Ravno tako bode treščilo v Vaš »konzum« — pa kmalu. Da, mislili ste vse tukajšnje trgovce in gostilničarje uničiti, toda pravični Bog — ozrl se je tudi milostno na »narodnjake« ter pustil — pravičnim potom »konzum« hirati. Kaj ne, gospod Peter, da je

tako? Človek obrača — Bog pa obrne! Ne bodite vendar tako nervozni, gospod »župni upravitelj«! Kdaj pa greste vendar zopet na lov? Kaj ne, kako dobro Vam stori sveži zrak v gozdu? Posebno seveda, ako se prenočuje s »kakšno lepo punčko« — kakor..., pa vsaj dobro veste, kdo in kedaj — da je bilo, kaj ne?! Da, prav lepo življenje! Marsikdo Vas je že zavidal, prav res vsega v obilici, — povrhu tega pa še d... »zum Zeitvertreib«! Temu bode pa tudi tukaj enkrat konec in tudi Vi — vsaj upamo tako, zapeti boste morali v slovo »adijo, pa zdrava ostani«...! — Ne Jože in ne Janez, ampak farani

— **Prememba pri tržaškem namestništvu?** Že dlje časa kroži vest, da se pri tržaškem namestništvu zgodi važna prememba. Sedaj se zopet poroča, da pojedeta namestnik grof Goëss in policijski ravnatelj Busich v pokoj. Kot vzrok se navaja to, da je na tržaškem magistratu vladajoča klika pri zadnjih mestnih volitvah uprizorila velikanško sleparijo; če bi ministrstvo volitve razveljavilo, bi grof Goëss odstopil. Tako poročajo različni listi. Tudi mi smo čuli nekaj podobnega, in sicer od dobro poučene strani. Povedalo se nam je pa, da sta namestnik grof Goëss in policijski ravnatelj Busich postala nemogoča, ne toliko zaradi tega, ker je magistratna klika pri volitvah sleparila, marveč zaradi tega, ker sta provzročila, da se je razkritje te sleparije potlačilo. Nemški krščanski-socialci so pa izvedeli, kako se je to zgodilo in posledica utegne biti odstop grofa Goëssa in policijskega ravnatelja Busicha. Gotovo pa to še ni.

— **Dogodki v Ricmanjih.** Dne 9. t. m. sta bila zopet dva pogreba — brez duhovnika. Molitve je opravljal zopet vaški župan. Pokopali so bili 19letnega Josipa Kureta in 18letnega Josipa Berdona. Pogreb se je udeležilo preko 1000 oseb. Godba je svirala žalostinke.

— **Zanimiva sodna obravnava** bo dne 22. t. m. v Mariboru. Obravnavalo se bo namreč o znanih sleparijah v konsumu v Marenbergu.

— **Za steklino umrl** je danes zjutraj frančiškan, brat Emanuel Lojer, 27 let star, sin cerkovnika v Spodnji Šiški. Dne 16. oktobra t. l. priklatil se je bil v frančiškansko cerkev pes. Lojer ga je hotel spoditi ven in ga je pripodil do vrat, tam pa, ker ni hotel iti ven, zagrabil ga je za vrat, da bi ga vrgel ven, in pes ga je v tem hipu podadel za prst desne roke. Pozneje je pes zopet prišel v cerkev in ker je začel lajati, sta ga Lojer in še neki frančiškan s kolcem pobila. Lojerju se je rana zacelila in je bil do včeraj zjutraj zdrav. Včeraj zjutraj je dobil mrzlico. Prinesli so mu vode, a ko je to zagledal, se je stresel in zbežal v kot, kjer je začel tuliti kakor pes. Spoznali so takoj, da so to nasledki tega, ker ga je ugriznil pes in prepeljali so ga v bolnico, kjer ga je po polnoči spet napadlo in je danes zjutraj umrl.

— **Nesreča.** V Dolenji vasi pri Selcih je tesarški pomočnik France Vrhunec padel raz ostrešja 7 metrov globoko in se pri tem na desni strani telesa tako poškodoval, da mu je vsa ta stran nerabna. Vzrok takim nesrečam so mojstri po deželi, ki premalo skrbje za varnost delavcev, kar je bilo ravno v tem slučaju.

* **Iz življenja prejšnjih papežev.** Papež Pavel IV. je dal napraviti v Rimu najlepše vodomete. Zato ga je imenovalo ljudstvo namesto pontifex maximus — fontifex maximus. Neki goljuf je prišel k papežu Inocencu X. in mu je hotel povedati, kako se dela zlato. Papež bi rad vedel to skrivnost, ker njegove finance niso bile v prav dobrem stanju. Ko je vprašal goljufa, koliko mu bo plačal, šel je papež v stransko sobo, prinesel velike mošnje in mu jo pomolil. Svetost saj ni nič notri, rekel je nato izdelovalec zlata. »Ljubi moj sin,« je odgovoril papež smehljaje, »če znaš res delati zlato, potem na tem svetu ne potrebuješ drugega, kakor mošnje, v katero boš stavil zlato.« Papežu Klementu XIV. poslal je neki menih svoj govor proti krivovercem in ga prosil, naj bi govoru pridelal priporočilo, ker ga misli dati natisniti. Papež mu je nato odgovoril, da je pripravljen, naložiti kakemu grešniku branje tega govora kot pokoro.

* **Imenitni plesalec na vrvi.** Klischnigg, se je nekoč predstavil gledališčnemu ravnatelju Carlu in ga naprosil, naj bi mu dovolil nastopiti. »Kako se zvete?« ga je vprašal ravnatelj. — »Klischnigg«, je odgovoril umetnik. — »Odkod prihajate?« — »Iz Drurylane.« — »Kaj igrate?« — »Opice.« — »O ljubi moj, opice pa imamo na Dunaju zadosti, tega ne morem dovoliti.« — Ko je Klischnigg slišal, da ne sme nastopiti, vzdignil je hitro nogo in se podrgnil z njo za ušesom. »Vi lahko takoj nastopite«, zaklical mu je ravnatelj, ko je videl ta umeteljni čin; in ravno radi tega umetnika je bilo gledališče vsak večer polno.

* **Mož v zaboji.** V Montechii di Crosara živi posestnik Pellizzari, slaboten in majhen možiček, ki ima pa toliko bolj energično ženo, katera ga je noč in dan pretepala. Pred nekaj dnevi sta se zakonska zopet sprla. Ko se je boljša zakonska polovica naveličala vpiti, zgrabila je svojega soproga, ga zmašila v zaboj in ga zabila z močnimi žebli. Mož je pa začel v zaboji tako kričati, da so prihiteli sosede in ga oprostili. V sami srajci je nato letel na deset kilometrov oddaljeno orožniško postajo in pustil svojo energično ženo še tisto noč aretirati.

* **Grozna ljubezenska drama** je sedaj predmet vsakdanje govornice v Neapolju. Tu je živela neka deklica, imenom Nunciatina Priciuola, ki je daleč na okoli slovela vsled svoje izvanredne lepote. Vsak je mislil, da bo čakala na kakega kneza ali milijonarja, ali ona tega ni storila. Zaljubila se je v nekega postopača in se z njim poročila. Toda mlada zakonska sta se že po dveh mesecih naveličala drug drugega in se razšla. Oboževatelj je lepa Nunciatina imela tudi potem dovolj. Zadnji njen ljubimec je bil mlad ribič Salvatore Rava. Ker pa lepota tudi drugih ni odganjala, je ubogi ribič kar blaznel od same ljubosumnosti. Pred nekaj dnevi ji je ravno urejevala na balkonu sosedna njene bujne črne lase, ko je prišel izvošček Puicillo mimo, s katerim je imela Nunciatina razmerje, ne da bi Salvatore Rava o tem kaj vedel. Ko je izvošček ugledal njene bujne lase, dal je v glasnih besedah duška svojemu občudovanju. To je pa slišal ubogi ljubosumni ribič in planil nad Puicilla. Slednji je potegnil nož in začel se je hud boj. Ribič je sunil izvoščeka v oko in ga skoro oslepel, kar je slednjega še bolj razjarilo. Začel je kakor besen mahati z nožem okoli sebe in je sunil Nunciatino, ki je planila med tem med oba ljubimca, da bi ju razdvojila, v srce, da se je takoj mrtva zgrudila na tla. Ribič je glasno zavpil, ko je to videl, in se sklonil k njej, a v tem hipu je sunil tudi njega izvošček z nožem, da se je zvrnil peleg svoje ljubice in izdihnil.

* **Čudno tekmovanje** se je vršilo pred kratkem v Brooklyn.

Mihael Schaupauf in Friderih Ochsman sta se skušala, kateri bo več mesa pojedel. Da bi jima bolje teknilo, pojedla sta najprej vsak 100 ostrig in šele potem se je pričelo pravo »kosilo«. Kakor bri trenil, sta izginila v njunem prostornem žledcu dva funta mesa. Pri tretjem funtu sta začela že počasneje žvečiti in sta na skrivnem opazovala drug drugega. Pri četrtem funtu jima je začel obraz rudeti in zobje so delovali le še avtomatično; pri petem funtu je pa Ochsman naenkrat nehal in padel na tla, dočim je njegov srečni konkurent pojedel 5¼ funta mesa v 1 uri 40 min. Sodniki pa so menili, da je bil boj zelo slab, ker sta tako malo pojedla.

* **Zapuščina kralja Aleksandra.** Kaljica Natalija se noče svojim pravicam do zapuščine njenega umorjenega sina, kralja Aleksandra, odpovedati in sicer na korist soprogi črnogorskega princa Mirkota, Nataliji Konstantinovičevi, ki je sestričina kralja Aleksandra.

Papeževa bolezen.

Žalostna smrt.

Leon XIII. umira že 14 dni. Ko bi se kak drugi človek tako boril s smrtjo, kaj bi vse vedele povedati tretjerednice in devičarice... Leon XIII. se po izreku zdravnikov z vsoto silo oklepa življenja in kar ne mara mirno udati se v svojo usodo. Ne samo znanost, toliko zaničevano znanost so poklicali na pomoč, tudi najsmehnejše praznovrstvo se uganja, da bi se papeža rešilo. Pred nekaj dnevi so škofovski kapo nekega svetega Januvarija privlekli na dan in jo dali papežu poljubiti. Ta škofovska kapa je neki provzročila že čudeže in mislili so, da se zgodi tudi sedaj čudež. In ker ta škofovska kapica ni ničesar pomagala, so vzeli svilen čepico, drgnili z njo glavo že toliko stoletij mrtvega sv. Januvarija in jo nesli papežu, ki jo je vroče poljubil in potem dal na svojo glavo — da bi mu podaljšala življenje. Ti dogodki napravljajo čuden, jako čuden utis. Navadno umirajo ljudje možato in udani v božjo voljo, tu pa vidimo 94 letnega starčka, ki kar neče in neče iti pred tistega, ki ga je na zemlji zastopal.

Obredi pri papeževi smrti.

Najprej se obvesti o papeževi smrti kardinal-komornik. Preden stopi ta v sobo, kjer leži papežovo truplo, potrkata trikrat z zlatim kladivom na vrata in pokliče vsakikrat papeža po imenu. O komorniku (camerlengo), kardinal Oreglia papeža Leona XIII. je znano, da si nista bila s papežem nikoli posebno prijatelja ter se je pri neki priliki papež izrazil v družbi: »O mojem komorniku sem prepričan, da bo prav rahlo trkal in klical, da bi se pač ne zbudil.«

Ko vstopi komornik, ki je ob enem nekak mrljiški ogleda, v sobo, poklekne s svojim spremstvom vred pred oder ter moli za papežev dušni mir. Potem se približa mrtvecu, da se osebno prepriča, da je res mrtev, o čemur se napiše nato zapisnik. Potem mu izroči prvi komornik takozvani ribičev prstan in druge pečatnike pokojnika. Na tem pečatniku se uniči papežovo ime, v znak, da je prenehala pokojnikova oblast na zemlji. Od sedaj do izvolitve novega papeža vodi medvladje kardinal-komornik v družbi s kardinalskim kolegijem. Kardinal-komornik prevzame vsled tega takoj posestvanje papeževe palače. Ko se pelje potem v državnem vozu spremljan od švicarske garde v slovesni procesiji nazaj v svoje stanovanje, zvoni veliki zvon kapitola in naznanja papežovo smrt celemu mestu. Takoj začne žalobno zvonjenje v vseh rimskih cerkvah, ki traja celo uro.

Štiriindvajset ur po smrti se truplo odpre ter balzamira. Drob se zapre v škrinjico, ki jo prepelje papežev dvorni kaplan na dvornem vozu v cerkev sv. Vincenca in Anastazija, da se tam po-

koplje. — Truplo pa oblečejo v papežev hišni ornat, ga položijo pod baldahinom na paradno posteljo, in sedaj je tudi občinstvu vstop dovoljen. Zraven paradne postelje, pri kateri gorijo le štiri sveče, stražita dva nobel-gardista, in nekateri spokorni bratje molijo za rajnega. — Ako je umrl papež v Kvirinalu, prenesli so njegovo truplo zvečer drugega dne v Vatikan, in sicer v slovesnem sprevodu. Truplo je ležalo v odkriti nosilki, ki je bila prevlečena s škrlatnim žametom ter obrobjena z zlatimi kvastami. Mrtvaško nosilko sta nosili dve krasno odičeni muli. Papeževo obličje je bilo nepokrito. Na čelu sprevoda so šli papeževi služabniki in oddelek švicarske garde s pobešenimi zastavami in navzdol obrnjenimi sulicami. Zraven mrliča so šli spokorni menihi, tiho moleči, z gorečimi bakljami. Takoj za nosilko sta korakali dve kompaniji nobel-gardistov s kapitani. Potem je prišel papežev konjar na vranem konju; preko konja je bila pogrnjena odeja iz belega atlasa z zlatimi jermeni. Sprevod je zaključil oddelek topničarjev z gorečimi luntami; v sredini so peljali sedem topov. — Pred Vatikanom je sprevod obstal, in štirje spokorni bratje so sprejeli mrliča ter ga nesli v Sikstinsko kapelo. Tukaj so mrliča oblekli v popoln papežev ornat ter ga položili sredi kapele na prekrasno paradno posteljo. Nobel-garda je zraven stražila in spokorni bratje so celo noč molili.

Drugo jutro se zberejo kardinali in duhovniki cerkve sv. Petra v Sikstinski kapeli, in truplo se blagoslovi. — Osem duhovnikov prenese truplo v spremstvu kardinalov, vseh duhovnikov, nobel — švicarske garde v cerkev sv. Petra, in ko moli tukaj sredi cerkve vikar absolucijo, se iz postavi v zakramentni kapeli. Tu leži truplo zadi za omrežjem, in le noge molijo ven, da jih verniki poljubljajo.

Zvečer tretjega dne se zberejo kardinali zopet v zakramentni kapeli, in truplo se med popevanjem »Miserere« prenese v nasprotno korno kapelo. Tu stoji krsta iz cipresovega lesa, katero vikar blagoslovi. Blagoslovljena krsta se prevleče od znotraj z zlatom pretkano odejo, na katero se položi mrlič. Ako je med kardinali kak papežev sorodnik, pokrije ga ta, sicer pa papežev višji komornik po obrazu in rokah z belim suknom. Istočasno se položi k nogam mrtvega cerkvenega poglavarja baržunasta mošnja, v kateri so

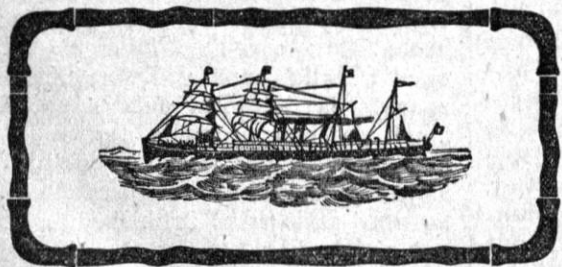
takšni trije manjši mošnjički; prvi teh ima v sebi toliko zlatnikov, drugi toliko srebrnjakov in tretji toliko bakrenih denarjev, koliko let je vladal pokojni papež. — Končno prigrneta dva papeževa ceremonijerja črez truplo prt iz rdeče svile, nakar se kreta zapre in zabije. Ta krsta iz cipresovega lesa se dne v večjo svinčeno, v katero je vdolbeno ime papeževo, število njegovih vladarskih let in dan ter leto smrti. Kardinal komornik rimske cerkve in papežev višji dvorjanik zapečatita svinčeno krsto, ki se položi v še večjo leseno. To trojao krsto potegnejo v odprtino nad vratami papeževih pevcov, kjer ostane tako dolgo, da se napravi poseben grob, kar pa se sme zgoditi šele čez leto.

Potem se vršijo v kapeli cerkve sv. Petra devetdnevne posmrtnje maše. Prvi dan se bere dvesto maš, naslednje dni pa po sto za pokoj papeževe duše. Vsako jutro ima po en kardinal v stolni kapeli cerkve sv. Petra slovesno mašo zadušnico. Sredi kapele je postavljen katafalk obdan z 20 gorečimi bakljami iz rumenega voska. Koncem vsake maše se poje »Libera« ter podeli kardinal absolucijo. Devetega in zadnjega dne ima v to izvoljeni prelat posmrtni govor v spomin umrlemu papežu; potem gredo vsi kardinali okoli velikankega katafalka (castrum doloris); onih pet, ki so imeli maše zadušnice, ga poškopljajo z blagoslovljeno vodo ter ga še enkrat pokadijo. Ko zapoje »Requiescat in pace« ter odgovore vsi z »amen«, se oddaljijo in pogrebne ceremonije so končane.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Red Star Line.
Iz Antwerpena
v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphijo. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene. (1626—4)

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel. na Dunaji, ali
Karol Rebek, konc. agent v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 32.

Za rodbinsko mizo se je povsod izborna obnesla Kathreinerjeva Kneippova sladna kava. Kdor hoče piti dobro kavo in vendarle štediti, zahtevaj le pisno Kathreinerjevo kavo v znanih izvornih zavojih. Kar se odtehtuje in prodaja odprto, ni nikoli Kathreinerjeva kava; na to naj častite gospodinjke še posebno pazijo. Če tudi izdado nekaj malega več, se to že izplača, zakaj res po ceni v porabi je le pristna Kathreinerjeva kava.

Loterijske srečke.

Brno, 8. julija.	8, 70, 26, 87, 14.
Dunaj, 4. julija.	15, 6, 40, 65, 2.
Trst, 11. julija.	56, 68, 1, 22, 4.
Gradec, 4. julija.	81, 66, 2, 65, 78.
Praga, 15. julija.	72, 54, 68, 71, 79.
Lino, 11. julija.	2, 12, 84, 6, 44.

Pariz
1900

Singer-jevi šivalni stroji

za domačo uporabo in vsako stroko fabrikacije.
Brezplačni pouk v vseh tehnikah modernega vezenja.

Singer Co. šivalni stroji del. dr.
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6.

(1380—5)

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Šunka

s kožo 1 gld., brez kože 95 kr., brez kosti s kožo 1 gld. 10 kr., plečeta brez kosti 90 kr., suho meso 78 kr., slanina 82 kr., prešičji jeziki 1 gld., goveji 1 gld. 20 kr., glavina brez kosti 45 kr., dunajska salame 80 kr., prave boljše 1 gld., iz šunka 1 gld. 20 kr., ograde za mesec junij 1 gld. 80 kr., vsaki mesec 15 kr. dražji kilo, velika klobasa ena 20 kr. — Pošilja le dobro pošteno blago od 5 klg. naprej proti povzetju

Janko Ev. Sirc v Kranju.

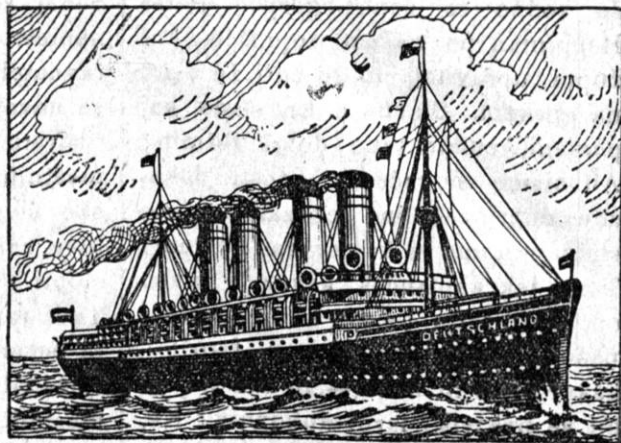
Največje, najhitrejše ter najvarnejše vrste velikanskih parnikov, ki vozijo
v Ameriko.

Hamburg-New York le 6 dni.

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja ter daje pojasnila točno in brezplačno

oblastveno potrjena
agentura
Hamburg-Ameriške linije

Ljubljana
Dunajska cesta št. 31
od južnega kolodvora takoj na desno.

Stanje hranilnih vlog: 17 milijonov kron. Rezervni zaklad: nad 400.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštne hranilnice. Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{1}{2}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. (89—6)

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4 $\frac{1}{2}$ % do 5%.